

20-Aprel, 2026-yil

**XALQARO DASTURLAR VA STIPENDIYALAR: CONFUCIUS INSTITUTE
FAOLIYATI MISOLIDA**

Sheraliyeva Safina Sherzod qizi

O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti,

Sharq filologiyasi fakulteti talabasi

Email: ruhsorasheraliyeva@icloud.com

Ilmiy rahbar: Yakubova Fotima Baxtiyarovna

O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti o‘qituvchisi

E- mail: ladycat87-87@mail.ru

Annotatsiya: *Ushbu maqolada xalqaro ta’lim dasturlari va stipendiyalarning yoshlar rivojidadagi o‘rni tahlil qilinadi. Ayniqsa, Confucius Institute faoliyati misolida xorijiy til o‘rganish, madaniy almashinuv va akademik hamkorlik masalalari ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, bunday dasturlar yoshlarning bilim darajasini oshirish bilan birga, ularning xalqaro maydondagi raqobatbardoshligini ham kuchaytiradi.*

Kalit so‘zlar: *xalqaro dasturlar, stipendiyalar, Konfutsiy instituti, ta’lim, madaniy almashinuv, yoshlar, xalqaro hamkorlik.*

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayoni ta’lim tizimiga ham bevosita ta’sir ko‘rsatib, uni xalqaro miqyosda rivojlanishga undamoqda. Davlatlar o‘rtasidagi ilmiy, madaniy va iqtisodiy hamkorlikning kengayishi natijasida ta’lim sohasida yangi imkoniyatlar paydo bo‘lmoqda. Xususan, xalqaro dasturlar va stipendiyalar yoshlar uchun xorijiy oliy ta’lim muassasalarida tahsil olish, zamonaviy bilim va ko‘nikmalarni egallash hamda global mehnat bozorida raqobatbardosh mutaxassis bo‘lib yetishish imkonini yaratmoqda.

So‘nggi yillarda xalqaro ta’lim almashinuv jarayonlari jadal rivojlanib, turli davlatlar tomonidan ko‘plab grant va stipendiya dasturlari yo‘lga qo‘yilgan. Ushbu dasturlar nafaqat ta’lim olish imkoniyatini kengaytiradi, balki talabalarni yangi madaniy muhit bilan tanishtirib, ularning dunyoqarashini kengaytirishga xizmat qiladi.

Ayniqsa, Xitoy Xalq Respublikasi tomonidan amalga oshirilayotgan ta’lim loyihalari va dasturlari xalqaro miqyosda katta ahamiyat kasb etmoqda. Bu jarayonda Confucius Institute kabi tashkilotlarning faoliyati muhim o‘rin tutadi. Mazkur institutlar xitoy tilini o‘rgatish, madaniy almashinuvni rivojlantirish va stipendiya dasturlari orqali iqtidorli yoshlarni qo‘llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

Shu nuqtai nazardan, xalqaro dasturlar va stipendiyalarning yoshlar hayotidagi o‘rni va ahamiyatini o‘rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Xalqaro dasturlar va stipendiyalarning ahamiyati. Xalqaro ta’lim dasturlari yoshlarning har tomonlama rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. Ular orqali talabalar:

- xorijiy oliy ta’lim muassasalarida tahsil olish imkoniyatiga ega bo‘ladi;
- yangi madaniyat va an’analar bilan tanishadi;

- til ko‘nikmalarini rivojlantiradi;
- global fikrlash qobiliyatini shakllantiradi.

Stipendiyalar esa iqtidorli yoshlarni moddiy jihatdan qo‘llab-quvvatlab, ularga sifatli ta‘lim olish imkonini beradi. Bu esa o‘z navbatida malakali mutaxassislar yetishib chiqishiga xizmat qiladi.

Confucius Institute faoliyati. Confucius Institute — bu butun dunyo bo‘ylab xitoy tili va madaniyatini targ‘ib qiluvchi ta‘lim tashkilotidir. Ushbu institutlar turli davlatlardagi universitetlar huzurida faoliyat yuritadi va talabalar hamda keng jamoatchilik uchun xitoy tilini o‘rganish imkoniyatini yaratadi.

Institutning asosiy faoliyat yo‘nalishlari quyidagilardan iborat:

- xitoy tili kurslarini tashkil etish;
- madaniy tadbirlar va festivallar o‘tkazish;
- o‘qituvchilarni tayyorlash va malakasini oshirish;
- xalqaro imtihonlar (HSK)ni tashkil etish;
- stipendiya dasturlari orqali talabalarni Xitoyda o‘qishga yuborish.

Mazkur institutlar yoshlar orasida xitoy tiliga bo‘lgan qiziqishni oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

Stipendiya dasturlari va ularning imkoniyatlari. Confucius Institute orqali taklif etiladigan stipendiyalar talabalarga Xitoy universitetlarida bepul yoki imtiyozli asosda ta‘lim olish imkonini beradi. Ushbu dasturlar odatda quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

- o‘qish to‘lovining qoplanishi;
- yotoqxon bilan ta‘minlash;
- oylik stipendiya;
- tibbiy sug‘urta.

Bunday imkoniyatlar yoshlar uchun nafaqat ta‘lim olish, balki xalqaro tajriba orttirish uchun ham muhimdir.

Madaniy almashinuv va uning roli. Xalqaro dasturlar doirasida talabalar turli madaniyatlar bilan bevosita tanishish imkoniga ega bo‘ladi. Bu esa madaniyatlararo muloqotni rivojlantiradi, bag‘rikenglikni oshiradi va global dunyoqarashni shakllantiradi.

Confucius Institute tomonidan tashkil etiladigan tadbirlar — bayramlar, ko‘rgazmalar, mahorat darslari — talabalar uchun qiziqarli va foydali tajriba hisoblanadi.

Muammolar va istiqbollar. Shu bilan birga, xalqaro dasturlarni amalga oshirishda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan:

- til bilish darajasining yetarli emasligi;
- madaniy moslashuvdagi qiyinchiliklar;
- ma‘lumot yetishmasligi.

Biroq bu muammolarni samarali tashkil etilgan tayyorgarlik kurslari va axborot tizimlari orqali bartaraf etish mumkin.

Kelajakda xalqaro dasturlar soni yanada ortishi, stipendiya imkoniyatlari kengayishi va yoshlarning ulardan foydalanish darajasi oshishi kutilmoqda.

20-Aprel, 2026-yil

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, xalqaro dasturlar va stipendiyalar bugungi globallashuv davrida yoshlarning ta’lim olishi, kasbiy rivojlanishi va xalqaro tajriba orttirishida muhim ahamiyatga ega omillardan biri hisoblanadi. Bunday imkoniyatlar orqali talabalar nafaqat yuqori sifatli ta’limga ega bo’ladilar, balki turli madaniyatlar bilan tanishib, o’z dunyoqarashini kengaytirish imkoniga ham ega bo’ladilar.

Ayniqsa, Confucius Institute kabi xalqaro tashkilotlar tomonidan amalga oshirilayotgan ta’lim va stipendiya dasturlari yoshlarning xorijiy tillarni o’rganishiga, ilmiy salohiyatini oshirishiga hamda xalqaro akademik muhitga integratsiyalashuviga katta hissa qo’shmoqda.

Shu bilan birga, bunday dasturlardan samarali foydalanish uchun yoshlar yuqori motivatsiyaga ega bo’lishi, til ko’nikmalarini rivojlantirishi va yangi madaniy muhitga moslasha olish qobiliyatini shakllantirishi zarur. Kelajakda xalqaro ta’lim dasturlarining yanada kengayishi va takomillashishi kutilmoqda, bu esa yoshlar uchun yanada ko’proq imkoniyatlar yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Liu X. International Education and Cultural Exchange. — Beijing, 2018.
2. Starr D. Chinese Language Education in the World. — New York, 2020.
3. Confucius Institute Annual Report. — Beijing, 2021.
4. Zhao H. Globalization and Language Learning. — Shanghai, 2019.